

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Jakub Ruml

Název diplomové práce: Pneumatologie Didyma Slepého a její kontext

Vedoucí práce: doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.

Mgr. Jakub Ruml podal práci s názvem Pneumatologie Didyma Slepého a její kontext. Práci tvoří tři číslované kapitoly s podkapitolami, úvod a závěr. Součástí práce je čestné prohlášení diplomanta o samostatném vypracování za použití uvedené literatury, jejíž seznam je připojen na konci práce. Rozsah práce je 57 stran.

Tématem práce je, jak plyne i z názvu, pneumatologie Didyma Slepého. Ve středoevropském kontextu jde o téměř nezpracovaného autora a o jeho pneumatologii to platí tím spíše. Ve spojení s neexistencí českých překladů pramenných textů je jasné, že jde o badatelské a naše jazykové prostředí nutně obohacující téma.

Autor rozdělil svůj text do tří hutných kapitol.

1. Náčrt života a díla na s. 11-20.
2. Kontexty Didymovy pneumatologie s. 21-27.
3. Didymova pneumatologie ve spise O Duchu Svatém s. 28-49.

Již z obsahu je zjevné, že se diplomant vyhnul častým chybám v koncepci diplomové práce, tj., že se opravdu soustředí na své téma.

Didymos je z historických důvodů nejednoduchý autor, okolnostmi byl odsunut, jeho díla, pokud se dochovala, pak často nikoliv v originále a velmi dlouho byl mimo pozornost. Proto je předkládaná práce důležitým patrologickým, dogmatickým i historickým příspěvkem. Na počátku nás práce správně uvádí do kontextu bádání a poté i dobového kontextu Didymova života a seznamuje nás s tím, co dnes víme o jeho životě a díle. Dále zasazuje Didymovu pneumatologii do historického kontextu, tedy jednak do období 4. století a jeho teologických sporů, do kontextu 1. a 2. všeobecného sněmu a pro Didyma taky velmi důležitého kontextu alexandrijské tradice. V klíčové kapitole „Didymova pneumatologie ve spise O Duchu Svatém“ nás autor nejprve seznamuje s otázkami spojenými se spisem: kdy byl napsán, proč, proti komu, apod., přičemž

odpovědi na tyto otázky nejsou jasné, takže mnohé zůstává ještě otevřeno. Diplomant nás pak seznamuje s nejdůležitějšími tématy spisu, především otázkou podstaty Ducha Svatého, vztahu Ducha Svatého k ostatním osobám Trojice, možností participace, společného působení Svaté Trojice, vycházení Ducha Svatého a exegesí důležitých pneumatologických pasáží Písma.

Diplomová práce nás důkladně, ale přesto bohužel způsobem ohraničeným možností takové práce, seznamuje se spisem O Duchu Svatém Didyma Slepého a jeho problematikou. Zpracování práce je po obsahové stránce dobré. Rozdělení na kapitoly je správné, jednotlivé kapitoly a podkapitoly jsou srozumitelně podány.

Přínosem práce je, že se věnuje zajímavému, a jak se snaží dokázat, i důležitému autorovi, který je málo znám a dosud k němu kromě bakalářské práce autora neexistuje česká podrobnější studie. Při zpracování tématu byl autor nucen zpracovat především cizojazyčnou literaturu.

Bohužel k formální stránce práce musíme vznést připomínky. Práce vykazuje známky chvatu při dokončování a obsahuje tak zbytečně různé překlepy a nedotaženosti. Také měly být např. podkapitoly 3. kapitoly očíslovány a zahrnuty do obsahu.

Po obsahové stránce je třeba si povzdechnout, že mnohé věci nemohly být z důvodu rozsahu probrány, ale mohly by to být předmětem dalšího studia. Především otázka vztahu Didyma ke kappadočanům a zejména ke sv. Basilovi Velikému. Samostatnou otázkou je potom vztah originálního ztraceného textu k překladu, s kterým musíme pracovat. Víme mj. totiž, že Jeroným je jedním z autorů, který kvůli svému způsobu překladu pojmu *ἐνεργεία* do latiny, nese podíl na jeho nepochopení na Západě. V tomto bodě snad práce měla více myslet na Didymův původní text. Také se mi zdá, že se práce mohla podívat více na Didymovu pneumatologii z hlediska jejího vztahu k přednikájskému a ponikájskému myšlení, kdy ponikájské myšlení mění paradigma a více se soustředí na Trojici ve věčnosti a opouští mnohé ekonomické obrazy. Tedy na jedné straně najdeme u Didyma veliký vliv Órigena a na druhé straně pohled 4. století. Jak je vyvažuje?

V každém případě práce vyhovuje požadavkům kladeným na diplomovou práci. A jde o práci objevnou a přínosnou. Mnohé otázky vznikají z neprobádanosti autora a jeho myšlení. Diplomantovi navrhuji, aby se k obhajobě pokusil zamyslet nad možným vztahem Didyma ke sv. Basilovi a také k přednikajskému ekonomickému chápání Trojice.

Práci doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji komisi hodnocení práce známkou výborně.

31. 8. 2021

Doc. ThLic. Pavel Milko, PhD.